

HET BEEKPARK

NIJKERK

BEELDKWALITEIT BEEKPARK

Juli 2021

INLEIDING

Voor u ligt de bundel met de beschrijving en verbeelding van de beoogde beeldkwaliteit voor het Beekpark. Dit document beschrijft en verbeeldt de uiterlijke verschijning van verschillende onderdelen in het park, zodat het Beekpark als één geheel te herkennen is.

Het planproces voor het ontwerp van de Beekpark is op 26 juni 2019 gestart met een wijkmanifestatie. Tijdens deze manifestatie waarvoor naast de direct omwonenden in principe alle inwoners van Nijkerk waren uitgenodigd is uitleg gegeven over de kaders van het op te stellen plan en is daarnaast gevraagd mee te denken over het op te stellen ontwerp. Aan de deelnemers, jong en oud, werden aan de hand van verschillende thema's voorbeelden gepresenteerd waarbij zij voorkeuren konden aangeven. Deze thema's waren: initiatieven/activiteiten, bewegen, spelen en ontmoeten. Naast deze thema's is de participanten ook gevraagd om de uitstraling voor de onderdelen te bepalen en werden mensen uitgedaagd eigen ideeën in te brengen.

De resultaten van deze wijkmanifestatie zijn verwerkt tot een Voorlopig Ontwerp (VO). Dit VO is aan omwonenden/stakeholders in augustus 2020 gepresenteerd. In dit VO zijn de hoofdlijnen en keuzes van de wijkmanifestatie uitgewerkt en verbeeld. Het VO verfijnt de ruimteverdeling in het Beekpark, een van deze ruimtes is het speelterrein bij de school. Met leerlingen van IKC Holk en leerlingen van het Baken uit Nijkerk zijn de keuzes gemaakt over de inrichting van het speelterrein bij de school omdat dit terrein al dit voorjaar wordt aangelegd.

In deze bundel Beeldkwaliteit Beekpark worden de beeldbepalende onderdelen van het ontwerp benoemd en worden er duidelijke kaders gevormd voor de fysieke verschijning van deze onderdelen. De bundel Beeldkwaliteit Beekpark is daarmee een leidraad voor het toetsen van de beeldkwaliteit voor de uitwerking van de volgende onderdelen;

- groeninrichting
- spelen, bewegen en initiatieven
- verhardingen
- kunstwerken
- meubilair en verlichting

Plangebied (Voorlopig Ontwerp)

GROENINRICHTING

Het Beekpark kent 3 sferen voor de beplanting; het beekbos, het half open rabattenbos en de beekweide.

Het beekbos (A) is te herkennen aan relatief kleinere, beschaduwde ruimtes en creëert een intiem en besloten karakter in dit deel van het park. Tijdens warme dagen is dit de koelste plek in het Beekpark. Het half-open rabattenbos (B) is een ruimte die wordt doorsneden met rijen van bomen en greppels, haaks op de beek. In dit landschap heb je het gevoel met weinig andere gebruikers in de natuur te lopen, maar blijven vergezichten mogelijk.

De beekweide (C) is een groene open ruimte die wordt doorsneden door de meanderende beek. Dit gebied heeft veel ruimte, uitzicht en licht. Het gebied kenmerkt zich door de zachte, natuurlijke, groene weides in een kader van opgaand groen.

De verschillende sferen hebben een onderscheid in openheid en intimiteit van de ruimte. In de kaart hiernaast is dat verbeeld door de zichtlijnen gaan te geven binnen de verschillende zones. Hierbij zijn ook de zichtlijnen van belang naar de toren van Nijkerk en richting de polder Arkemheen.

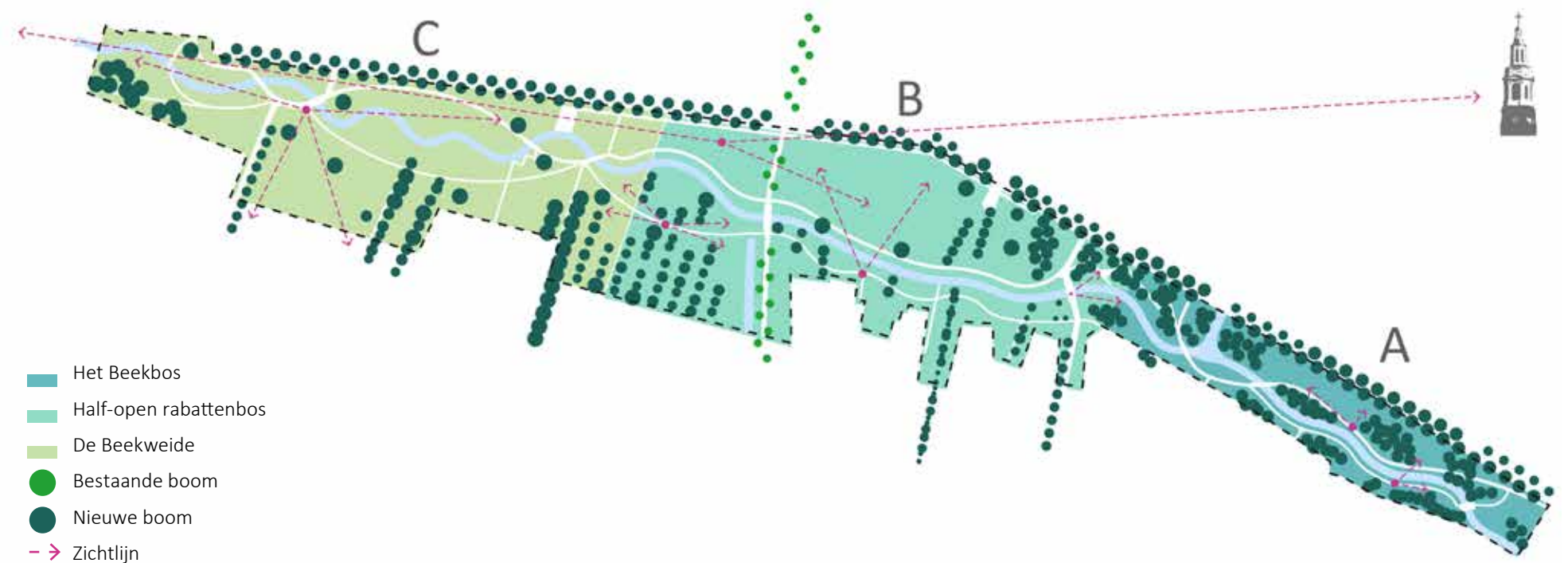
Het Beekbos

Het Beekbos komt voor op een bodem met vrij voedselrijke en vochtig tot droge condities. Hier past een Potentieel Natuurlijke Vegetatie (PNV) van essen-iepenbos bij. De beek heeft in dit plandeel een vast peil, enkele velden langs de beek fungeren als retentieveld voor overtollig regenwater uit de woonwijken en zullen incidenteel onder water staan.

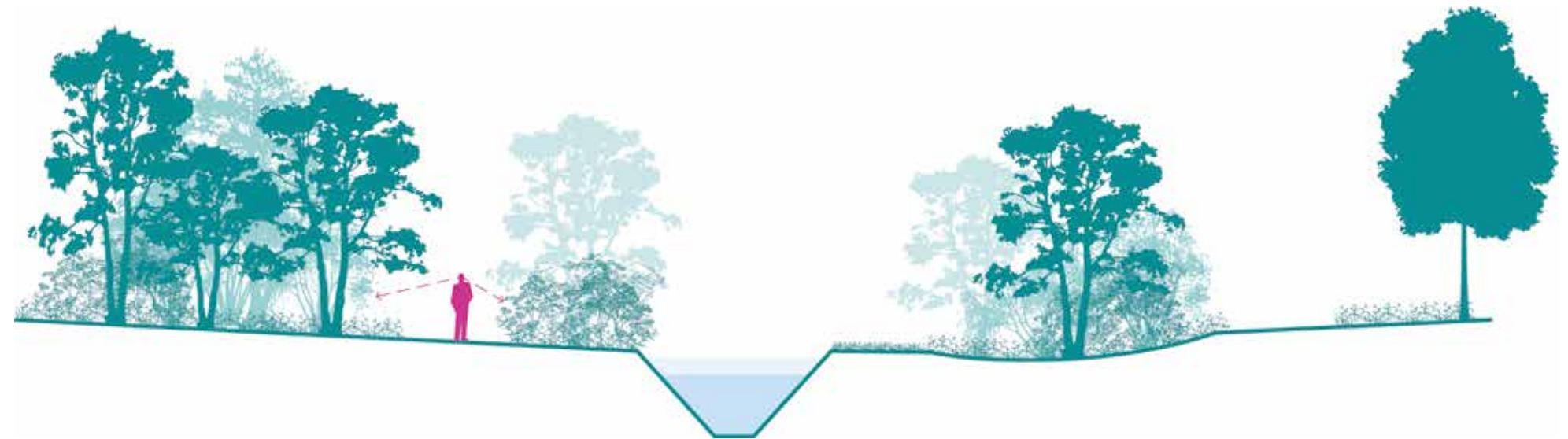
Het sortiment in het beekbos bestaat uit een boomlaag met gewone es, gladde iep, zomereik, en gewone esdoorn. Hier en daar kan een enkele beuk of witte paardenkastanje toegepast worden en op nattere delen een moerascipres. Groepen heesters zoals gewone vogelkers, gewone vlier, aalbes en eenstijlige meidoorn en de wintergroene hulst worden ingepast om het bos een voldoende besloten karakter te geven. Op nattere delen in de retentievelden kunnen grienden in wilg worden ingepast.

De kruidlaag bestaat uit algemeen bekende soorten als geel nagelkruid, hondsdrif, look-zonder-look en gewoon speenkruid. Vanwege de essentakkensterfte wordt bij de keuze van het sortiment gekozen uit minder vatbare cultivars zoals 'Altena', en 'Geesink'. Het aandeel gewone es hoeft niet groot te zijn, maar mag ook niet weggelaten worden.

Kaart beplantingssferen en zichtlijnen

Principeprofiel A: het beekbos

GROENINRICHTING

Half-open rabattenbos

In het half-open rabattenbos en de beekweide is de bodem vochtiger. Hier wordt de bovengrond afgegraven en zal het maaiveld bij het stijgen van het waterpeil in de beek incidenteel onder water staan. Hoe dicht bij de beek hoe vaker dit zal voorkomen. De maximum peilstijging is hier 50 cm. In dit deel van het Beekpark is de bodem geschikt voor het vogelkers-essenbos. Soorten die hier toegepast worden zijn, zwarte els, zomereik, gewone es, vogelkers en een enkele zwarte populier.

Om de lijnvormige boomstructuur en het half-open karakter te creëren, wordt in dit deel van het Beekpark slechts incidenteel een struiklaag ingepast. De boomkroon begint hier echter wel vanaf ooghoogte, waardoor het half-open rabattenbos dichtër oogt als de open beekweide.

Het maaiveld tussen de lijnvormige boomstructuur bestaat uit kruiden- en faunarijk grasland. Een rijke schakering aan kruiden vormt zich door de hoogteverschillen in het maaiveld. In deze graslanden kunnen volop vlinders, sprinkhanen en broedvogels verwacht worden. Ook hier geldt dat ondanks de essentakkensterfte de gewone es niet weggelaten mag worden.

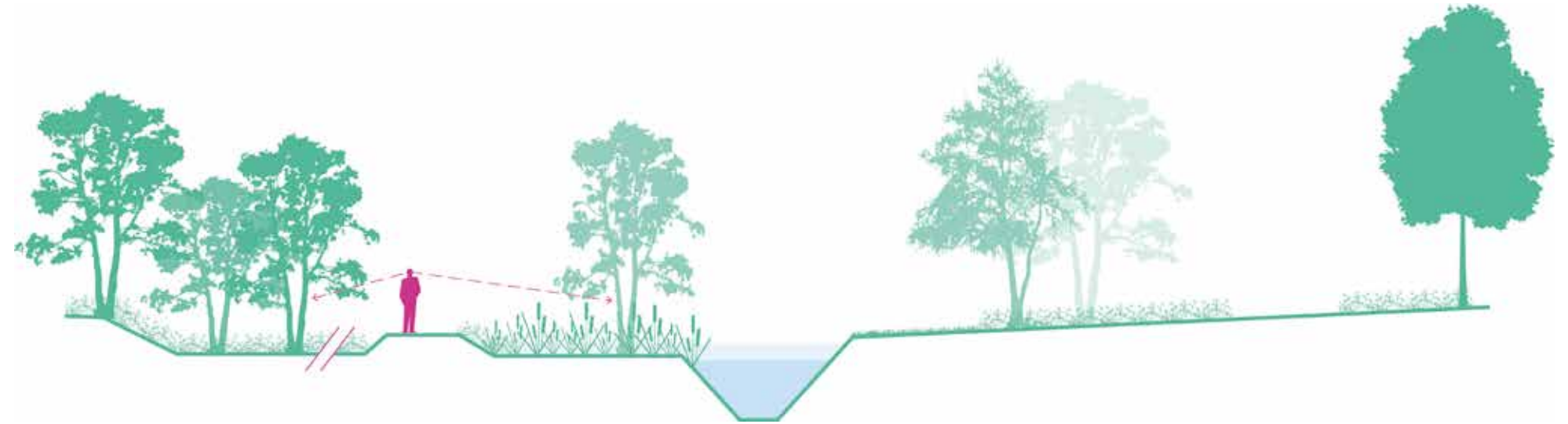
De Beekweide

In de beekweide staan de bomen op ruime afstand van elkaar, zodat de solitaire bomen in vol ornaat tot ontwikkeling kunnen komen. Afhankelijk van de vochtigheid van de bodem, wordt een geschikte soort gekozen.

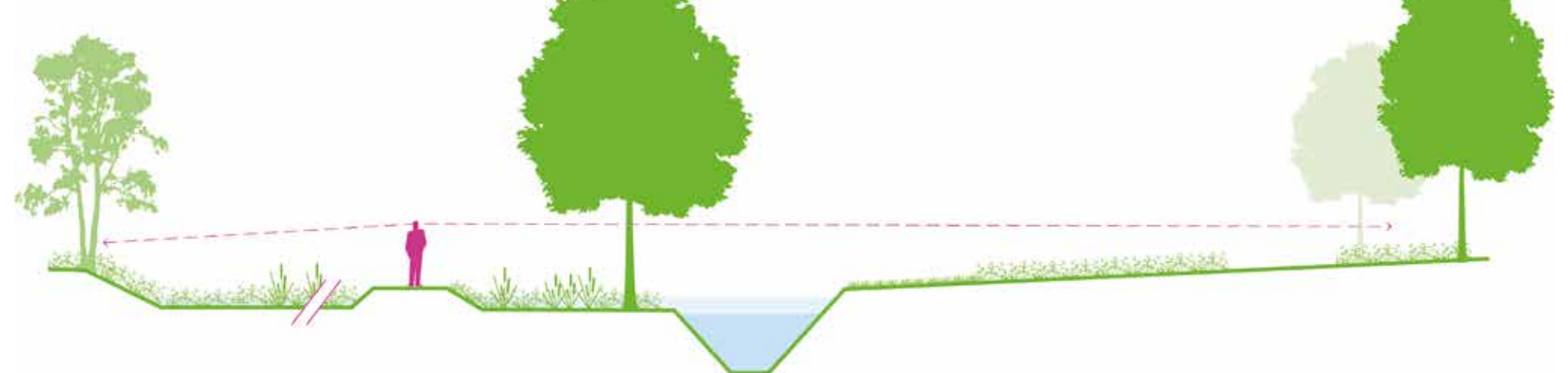
De natste locaties nijken naar een PNV met elzenbroekbos. Mogelijke soorten zijn gewone esdoorn, zwarte els, zomereik en eventueel een enkele iep of schietwilg. Een enkele solitaire exoot is ook mogelijk, deze moet qua beeld, blad en vorm wel passen bij de hiervoor voorgestelde bomen.

Het kruiden- en faunarijke grasland dat in het half-open rabattenbos te vinden is, wordt in de beekweide doorgezet. Verder van de beek zijn er mogelijkheden voor het creëren van poelen. Deze poelen zijn waardevolle paar- en broedplaatsen voor amfibieën en libellen.

Principeprofiel B: het half-open rabattenbos

Principeprofiel C: de beekweide

SPELEN, BEWEGEN & INITIATIEVEN

Het Beekpark is naast een groene long in de nieuwe wijk, een plek om te gebruiken. Het park heeft meerdere recreatieve functies, waaronder spel en sport. Andere delen van het park bieden rust of een plek voor ontmoeting.

Spelen

Spel wakkert de fysieke en mentale conditie aan van kinderen, tieners en volwassenen. Ruimte voor spel is daarom ook heel belangrijk bij het realiseren van een nieuwbouwwijk. Het Beekpark biedt ruimte voor kinderen tegenover de IKC Holk. Hier wordt een grote speeltuin ingericht met verschillende zones. Zo staan de speeltoestellen voor oudere kinderen bij elkaar en is de speelplek zo inclusief mogelijk ingericht. De speelplek kan gebruikt worden door de school en kinderen uit de wijk.

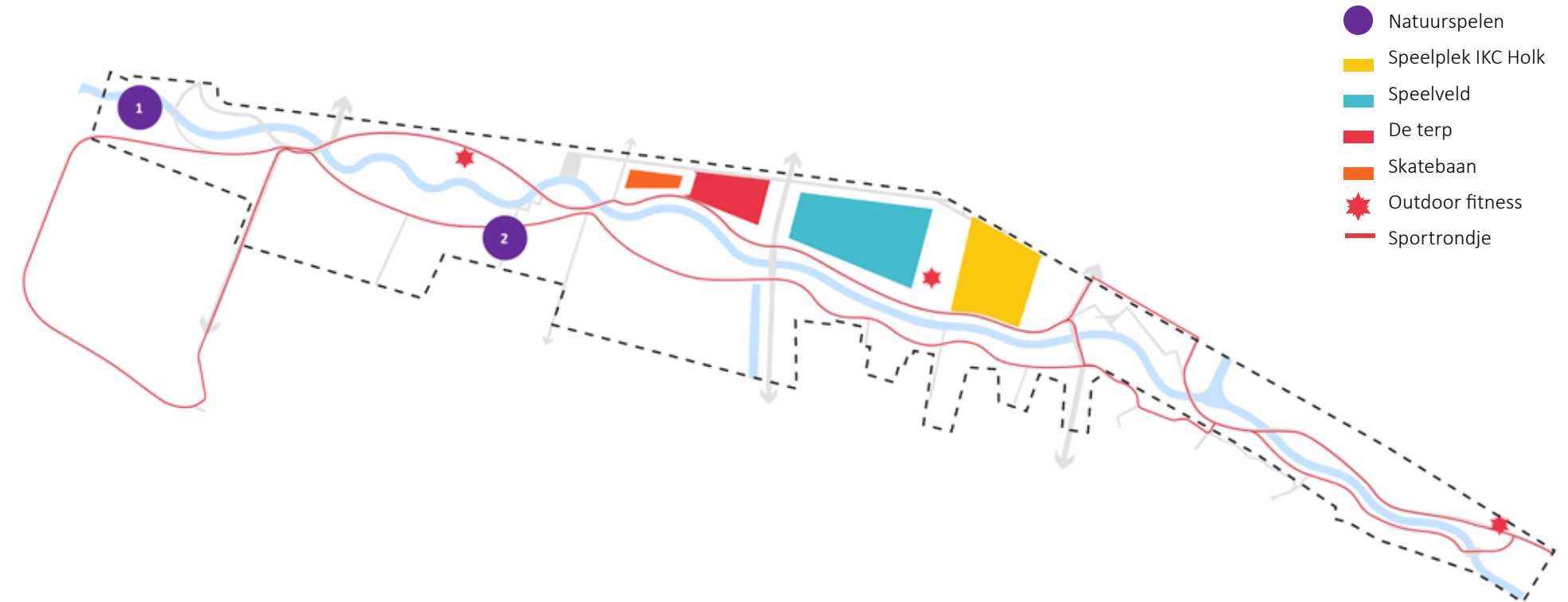
Op 2 plekken worden in het Beekpark natuurspeelplekken gerealiseerd. De eerste plek ligt naast de scouting en zal uiteraard ook door de scouting gebruikt kunnen worden. Deze speelplek zoekt de interactie met het water door op een avontuurlijke manieren het water over te steken met o.a. touwbruggen en klauterstammen.

De 2e natuurspeelplek ligt iets verder van de beek, in een van de overstroomgebieden. De speelplek heeft een dynamisch karakter door de mogelijkheid dat een deel hiervan volloopt tijdens piekbuien. De speelplek moet dan nog te gebruiken zijn, maar is door het water op een andere manier te gebruiken dan als deze droogstaat. Voor de natuurspeelplekken geldt dat ze een natuurlijke, pure uitstraling hebben. Materialen lijken onbehandeld, puur en onbewerkt, waardoor het bij de uitstraling van het Beekpark past. Bij de speelplekken mag geen kakofonie van kleuren gebruikt worden, hoogstens een rustige, niet al te verzadigde steunkleur.

Kaart spelen en bewegen

SPELEN, BEWEGEN & INITIATIEVEN

Sporten

Tijdens de eerdere wijkmanifestatie is naar voren gekomen dat er gekozen moet worden voor een tussenoplossing tussen een trimbaan en één enkele plek voor het sporten. Het Beekpark krijgt daarom een paar clusters sporttoestellen langs een sportrondje om meerdere spiergroepen aan te spreken. Ook deze sportplekken hebben een natuurlijke, robuuste en pure uitstraling.

Het speelveld

Het speelveld is een open plek in het Beekpark waar verschillende sporten beoefend kunnen worden. Op deze open plek kan voetbal of bijvoorbeeld badminton gespeeld worden. Door het plaatsen van kleine doelen kan een deel van het veld gebruikt worden als pannaveld. Naast een plek om te bewegen of spelen, kan dit veld gebruikt worden voor een incidentele markt of buurtbijeenkomst in de open lucht.

De Terp

De ver boven het maaiveld uitstekende terp biedt een uitzichtpunt naar de Polder Arkemheen en de toren in centrum aan de andere kant. De terp biedt ook gelegenheid voor spel en sport. Tegen de heuvel kan gerend en geklommen worden. En met sneeuw kan de heuvel gebruikt worden om vanaf te sleeën. De terp is niet meer dan een heuvel van gras. De terp wordt voorzien van een trap en aan de top bestaat een platform. De materialisatie en kleur van de traptreden en het platform passen bij de materialisatie en kleurstelling van de promenade.

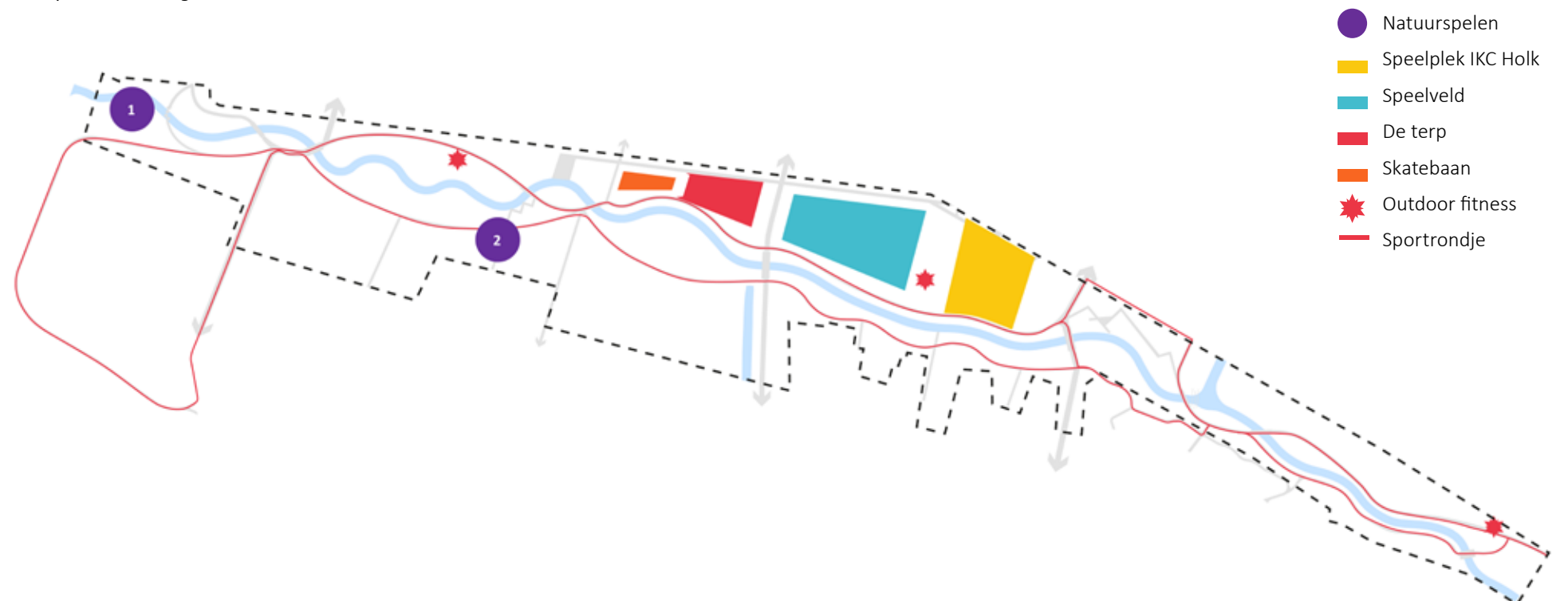

De skatebaan

Voor de oudere kinderen wordt een skatebaan ontworpen in het Beekpark. Qua beeld moet de skatebaan wegvallen in de omgeving. Dat houdt in dat er geen ver boven het maaiveld uitstekende halfpipes zichtbaar zijn. Een dergelijk skatepark bestaat al in het dichtbijgelegen Corlaer, ter hoogte van Stuurboord. Voor het Beekpark wordt gedacht aan een verdiepte kom of track in het maaiveld. De materialisatie voor de skatebaan is sober, mat en zo natuurlijk mogelijk. Gedacht kan worden aan de toepassing van hout, beton, asfalt of soortgelijk materiaal.

Kaart spelen en bewegen

SPELEN, BEWEGEN & INITIATIEVEN

De Initiatieven

In de eerdere wijkmanifestatie hebben wij ook ruimte gelaten voor eigen ideeën en initiatieven. In het Beekpark krijgen deze initiatieven plek en gestalte. Op 3 plekken leggen wij deze invulling vast, op 2 andere plekken wordt ruimte geboden voor flexibiliteit en op 1 plek wordt een dubbelfunctie geambieerd.

Op de eerste plek (A) wordt een ontspannen, ruime loungeplek aan de beek ontworpen, de Beeklounge. Het initiatief voor een incidentele BeekBBQ kan hier plaatsvinden. De plek wordt behandeld als plein qua beeldkwaliteit en materialisatie.

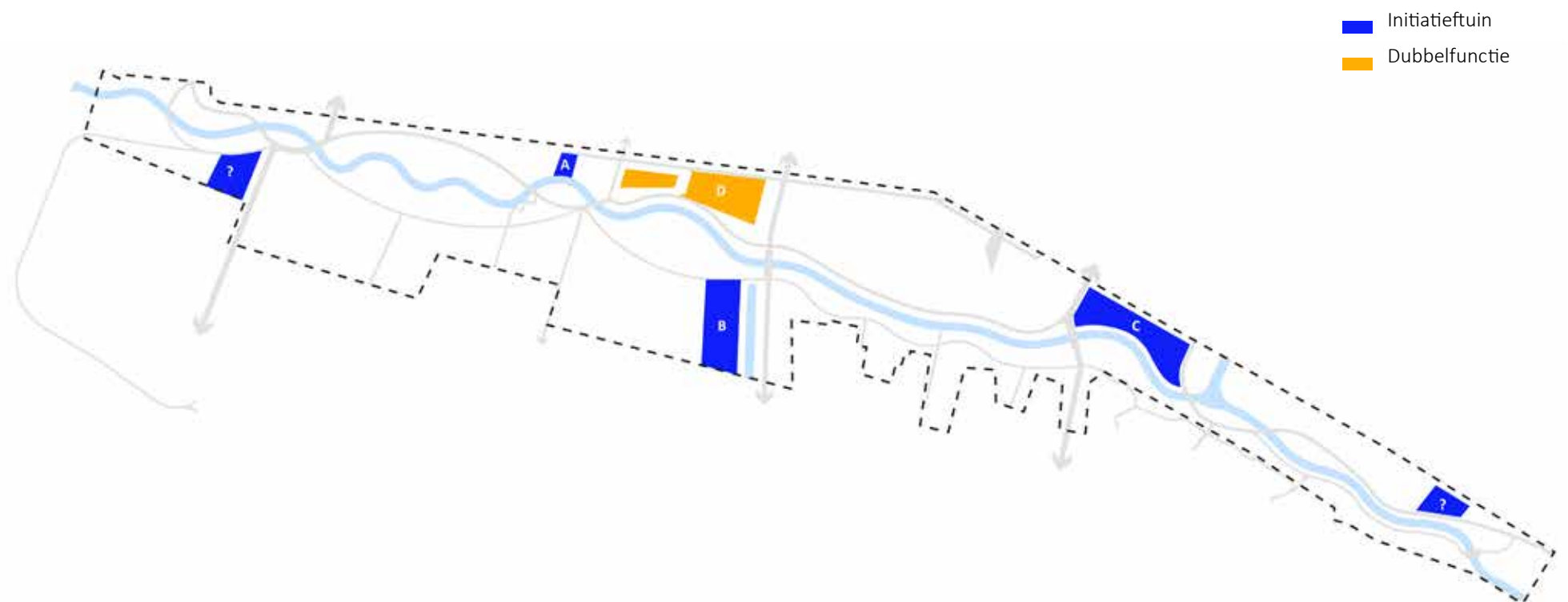
Op de tweede plek (B) wordt voor honden een losloopgebied/ trainingsveld ruimte gemaakt. De invulling op het hondenveld wordt op dezelfde manier gematerialiseerd als de speelplekken in het Beekpark. Natuurlijke materialen met hooguit een niet opvallende steunkleur. Op deze plek kan gedacht worden aan een dog-agility baan met verschillende hindernissen, waarbij honden moeten springen, over verhoogde objecten of door tunnels moeten rennen. Het veld wordt op een natuurlijke manier omheind, door het gebruik van vlecht- of meidoornhagen.

Initiatieftuin C krijgt plek voor de IVN Sloopjesdagen. Bij de (altijd aanwezige) vlonders kunnen kinderen en natuurliefhebbers de ecologie van het Beekpark van dichtbij bekijken en bestuderen. De vlonderconstructie weeft tussen het Beekbos door en gaat omlaag en omhoog om de dialoog met de natuur aan te gaan. Voor de vlonders wordt SavePlastics gebruikt of een materiaal dat lijkt op hout en een neutrale en pure uitstraling heeft.

Kaart Initiatieven

Plek D wordt gebruikt als dubbelfunctie in combinatie met de terp en de skatebaan. Op deze plek kan de tribune ook voor andere doeleinden en incidentele voorstellingen gebruikt worden. Zo kan het initiatief van een Beekparkconcert hier plaats krijgen.

De andere 2 plekken worden opengelaten voor wisselende initiatieven. Met omwonenden kan gezocht worden naar (tijdelijke) invulling zoals een pluktuin. De plekken hebben daarom geen vaste inrichting zoals schuurtjes, bergingen of meubilair.

VERHARDINGEN

De verharding valt te verdelen in een aantal onderdelen; de promenade, parkpaden, natuurpleinen, de pleinen en onderhoudspaden.

Promenade

Aan de groene laan van de straat Dammersbeek en aan de noordkant van het Beekpark bevindt zich de promenade. De Promenade is een brede wandelweg aan de zonnige kant van het Beekpark. Het pad heeft een profiel van 2,00 m breed en wordt verhard met Gres d'Hautrage. De promenade heeft als kenmerk brede opsluitbanden aan beide zijden van het pad.

Parkpaden en Fietsdoorsteken

De Parkpaden slingeren aan de noordkant langs de beek en hebben bredere aanhechtingen die de noord- en zuidkant van het Beekpark verbinden met een zware brug, dit zijn de fietsdoorsteken. De paden moeten makkelijk betreedbaar zijn en genoeg ruimte bieden om elkaar te kunnen passeren. De parkpaden worden uitgevoerd in asfalt of gelijkwaardig materiaal, zonder slijtlaag. De paden langs de beek hebben een breedte van 1,80 – 2,00 m en de fietsdoorsteken die noord-zuid verbinden zijn 3,50 m breed.

Natuurpleinen

De natuurpleinen krijgen een avontuurlijke en natuurlijke uitstraling in contrast met de parkpaden. De natuurpleinen zijn overwegend meer beschaduwd dan de parkpaden en minder breed. De paden hebben een breedte van 1,20 – 1,40 m en zijn daarmee nog steeds breed genoeg voor mindervaliden. Voor de natuurpleinen wordt eveneens Gres d'Hautrage toegepast, in dit geval zonder kantopsluiting.

Pleinen

Waar meer verharding nodig is dan alleen een pad, geldt dat deze een zo natuurlijk mogelijke uitstraling moet hebben om te passen in het natuurlijke beeld van de Beektuin. Bij voorkeur wordt een zo open mogelijke, water-passerende verharding gebruikt. De pleinen sluiten aan bij de natuurpleinen qua materialisatie en kleurstelling.

Onderhoudspad

Het onderhoudspad langs de beek wordt een grasbaan op een zandfundering. Op termijn zal dit er uit zien als een schrale grasbaan zoals te zien is op de referentiefoto.

Promenade

Parkpaden

Natuurpleinen

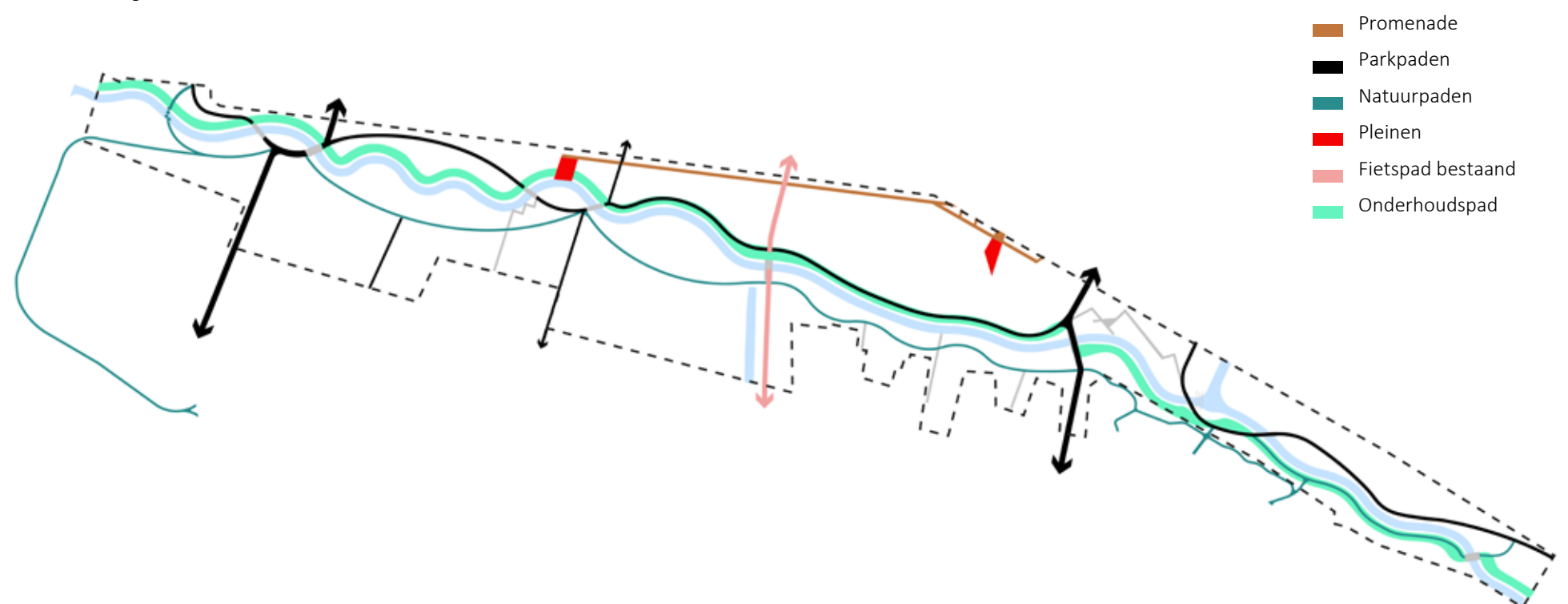

Pleinen

Onderhoudspad

Kaart verharding

- Promenade
- Parkpaden
- Natuurpleinen
- Pleinen
- Fietspad bestaand
- Onderhoudspad

KUNSTWERKEN

De Dammersbeek vormt de spil van het Beekpark. Deze beek is op een paar momenten te overbruggen of van dichtbij te beleven. Deze momenten hebben allemaal eenzelfde materialisatie, alleen de vorm verschilt. Passend bij het robuuste, pure, agrarische karakter van Doornsteeg, komen in het Beekpark eigentijdse bruggen met houtuitstraling. Het is de bedoeling dat er een familie komt van bruggen, steigers en andere kunstwerken die een relatie hebben met het water.

Brug

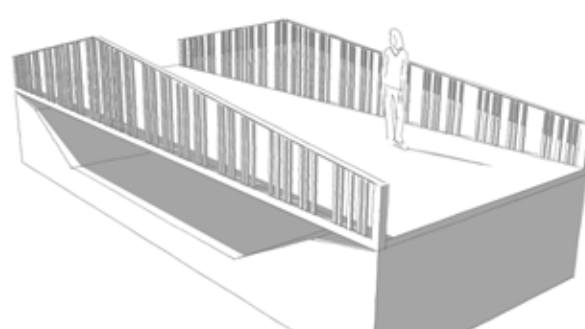
Op 3 plekken in het Beekpark komen bruggen waarover ook een onderhoudsvoertuig kan rijden. Deze bruggen hebben een totaal profiel van ca. 4 m breed en een overspanning van 8 - 10 m. De bruggen hebben aan beide kanten een leuning die een “asymmetrische knik” over het water maakt. De zichtbare onderdelen van de brug worden uitgevoerd met hout, in een afwerking die zoveel mogelijk de originele houtkleur laat zien. Voor het hout wordt gezocht naar een (Europese) houtsoort, uit duurzaam beheerde bossen. De spijlen- en/of vakwerkverdeling heeft een open en willekeurige indeling, waardoor het beter past in de losse natuurlijke uitstraling van het Beekpark. Het dek heeft eenzelfde uitstraling als de parkpaden (donker asphalt of gelijkwaardig materiaal). De basisconstructie kan bestaan uit staal, maar een composietbrug behoort ook tot de mogelijkheden. Kosten en duurzaamheid zijn bepalend voor de keuze van het dek.

Lichte brug

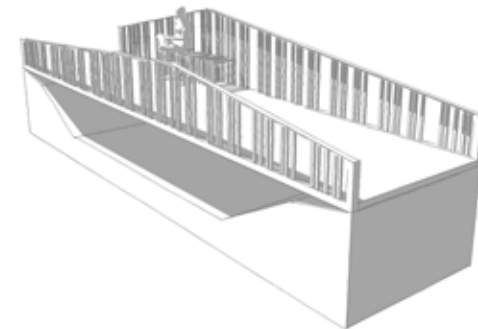
Over de Dammersbeek worden 5 lichte bruggen geplaatst. Deze bruggen hebben dezelfde uitstraling en materialisatie als de (zware) bruggen, maar een andere dimensionering. De lichte bruggen zijn bedoeld voor wandelaars. De lichte bruggen hebben een breedte van ca. 2,5 m en een overspanning van 8 m – 10 m. Het leuningwerk zorgt voor een ‘basisveiligheid’ wordt niet overal 1 meter hoog.

Vlonders en steigers

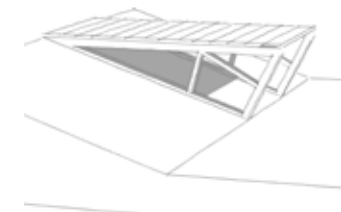
Voor de vlonders en steigers wordt SavePlastics toegepast in een neutrale, grijze kleurstelling. De vlonderpaden hebben geen leuningen en zijn ca. 1,20 m breed. Waar de vlonders de beek ‘insteken’ hebben de staanders een eenvoudige, gestileerde houding, waardoor deze meer lijken op de omgekeerde bruggen. In alle overige situaties staan de staanders verticaal in de grond.

Zware brug

Lichte brug

Steiger

Referentiebeeld leuning

Brugdek

Oneven verdeling van de houten spijlen

Eigentijdse vakwerkbrug hout

Vlonders / steigers (SavePlastics)

Vlonders / steigers

Kaart kunstwerken

MEUBILAIR & VERLICHTING

Naast de voorgaande onderwerpen, vormt de meubilering van het park een belangrijke rol voor het karakter van het Beekpark. Voor de materialisatie van alle inrichtingselementen in het Beekpark geldt dat er zo natuurlijk en puur mogelijke materialen toegepast worden. Bij de keuze voor de materialen speelt de ecologische voetprint een belangrijke rol. Zolang het materiaal een onbehandelde uitstraling heeft past het in de inrichting van het Beekpark.

Verlichting

Het streven is om het park beperkt te verlichten met kunstlicht. Rondom het Beekpark bevinden zich straten en wijken die zorgen voor de nodige verlichting langs de randen. Door het Beekpark lopen een aantal noord-zuid routes voor fietsers en voetgangers. Deze routes worden in de gemeente standaard verlicht, wij stellen voor indien mogelijk een dynamische verlichting te gebruiken binnen het Beekpark. Het minimaliseren van lichtvervuiling is van belang in het Beekpark, aangezien de groene ader een potentiële migratieroute vormt voor o.a. vleermuizen.

Door het Beekpark wordt één wandelroute beperkt verlicht met een orientatieverlichting, bij voorkeur een met een bolderverlichting (lage verlichting). Deze route zorgt voor de sociale veiligheid van vooral wandelaars en hardlopers die bijvoorbeeld na zonsondergang nog een rondje willen lopen.

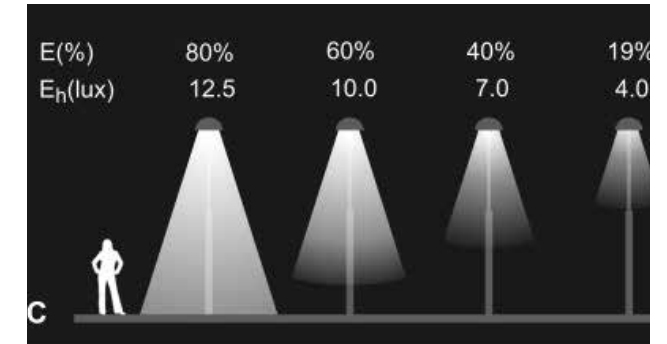
Meubilair

De vormtaal van de meubilaire inrichting van het Beekpark valt in te delen in 3 delen;

- De promenade is gestileerd maar van natuurlijke materialen. De plaatsing is regelmatig en georiënteerd aan het pad.
- De parkzijde is eenvoudig, robuust en natuurlijk.
- De natuurzijde is stoer, robuust, puur en oogt stevig. Afgeronde nette zitjes passen niet in deze vormgeving. De plaatsing is incidenteel en onregelmatig.

Refenties bolder verlichting

Dynamische verlichting

Robuuste, stevige en natuurlijke bank (Natuurzijde)

Eenvoudige bank van hout en cortenstaal (Parkzijde)

Kaart Meubilair en verlichting

